

*Hiçbir Şeye ihtiyaçımız yok,
yalnız bir Şeye ihtiyaçımız vardır;
çalışkan olmak.*

K. Atatürk

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim: Bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb'ın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne na-mahrem eli;
Bu ezanlar-ki şehadetleri dinin temeli,
Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder varsa taşım;
Her cerihamda, İlahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım!
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki, başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Mehmet Akif ERSOY

SUNUŞ

Sevgili öğrenciler!

Hayatınızın bir dönüm noktası olan, ÖSYM'nin yapmış olduğu sınavlarda başarılı olmak için özveri ile çalıştığınızı biliyoruz. Çalışmalarınızda sizi en çok yorduğunu düşündüğünüz Türkçe sorularının çözümüne ilişkin kaynak soru bankası arayışı içinde olduğunuz gerçeğinden yola çıkarak bu kitabı hazırladık.

Bu kitapta her konu testinden önce o konu ile ilgili kısa konu özetleri bulunmaktadır. Bu bilgilerden sonra çözümlü soru sayfalarını göreceksiniz. Bu sayfalarda o bölüme ait ÖSYM tarzı örnek Türkçe sorularının nasıl çözülmesi gerektiğine dair çözümleri verdik. Böylece sizler ÖSYM sorularına aşina olacak hem de bu soruların nasıl çözüleceğine dair bilgiler edinerek kendinize olan güveniniz artacaktır. Amacımız, sizin Türkçe sorularına olumlu yaklaşmanızı sağlamak ve aslında bu soruların çözümünün sanıldığı kadar zor olmadığını göstermektir.

Kitabımız 8 bölüm ve "Mini Yazım Kılavuzu"ndan oluşmaktadır. Kitabımızda bulunan soruların tamamı ÖSYM'nin son yıllarda ağırlık verdiği yeni nesil sorulardan oluşmaktadır.

%100 Türkçe Soru Bankamız, 1223 sorudan oluşmaktadır ve tamamı video çözümlüdür. Kitabımızdaki soru çeşitliliğinin ve zorluk derecesinin ÖSYM standartlarında olduğunu ve başka bir Türkçe soru bankası çözümlenize gerek kalmadığını göreceksiniz.

Kitabımızın size başarı getirmesi temennisiyle...

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm: Sözcükte ve Söz Öbeklerinde Anlam.....	5
2. Bölüm: Cümlede Anlam.....	35
3. Bölüm: Paragraf	67
4. Bölüm: Ses - Yazım - Noktalama - Yapı Bilgisi	177
5. Bölüm: Sözcük Türleri	221
6. Bölüm: Cümle Bilgisi	291
7. Bölüm: Karma Dil Bilgisi	315
8. Bölüm: Anlatım Bozukluğu	327
Mini Yazım Kılavuzu	339
Cevap Anahtarı	343

BÖLÜM: 1

**SÖZCÜKTE VE
SÖZ ÖBEKLERİNDE
ANLAM**

BÖLÜM ÖZETİ

Sözcükte Anlam - Sözcükte Anlam İlişkileri

SÖZCÜKTE ANLAMI

- ★ **Sözcük:** Kendi başına anlamı olan ses veya ses birliğine "sözcük" denir. Sözcükler, dilin anlamlı en küçük birimleridir.
- ★ **Gerçek Anlam:** Bir sözcüğün; kullanıldığında aklımıza ilk gelen, herkes tarafından bilinen, sözlükteki ilk anlamına "gerçek anlam" denir. Buna, sözcüğün temel anlamı veya sözlük anlamı da denilebilir.
- ★ **Yan Anlam (Yakıştırmaca):** Gerçek anlamdan tamamen kopmadan, sözcüğün kazandığı yeni anlamdır.
- ★ **Mecaz Anlamlılık:** Bir bilgi veya benzetme sonucu, sözcüğün sahip olduğu gerçek anlamdan tamamen uzaklaşarak kazandığı anlama "mecaz anlam" denir.
- ★ **Terim Anlam:** Bilim, sanat, spor veya meslek dalı gibi alanlarla ilgili özel ve belirli kavramları karşılayan sözcüklere "terim anlamlı sözcükler" denir.

SÖZCÜKTE ANLAMI İLİŞKİSİ

- ★ **Eş Anlamlı (Anlamdaş) Sözcükler:** Yazılışları farklı, anlamları aynı olan sözcüklere "eş anlamlı sözcükler" denir. Eş anlamlı sözcükler birbirinin yerine kullanılabilir ancak bir arada kullanılmaz. Bu, cümlenin "duruluk" ilkesine aykırıdır. Eş anlamlı sözcüklerin bir arada kullanımı, anlatım bozukluğuna sebep olur.
- ★ **Karşıt (Zıt) Anlamlı Sözcükler:** Anlamca birbirine ters (zıt) olans özcüklere "karşıt anlamlı sözcükler" denir.
- ★ **Genel ve Özel Anlamlı Sözcükler:** Söylenişte tekil olmasına rağmen,, anlamca geniş kapsamlı olan sözcüklere "genel anlamlı sözcükler", anlamca daha dar kapsamlı sözcüklere ise "özel anlamlı sözcükler" denir.
- ★ **Nitel ve Nicel Sözcükler:** Sayılabilen, ölçülebilen özellikteki sözcüklere "nicel anlam"; varlıkların özelliklerini belirten sözcüklere de "nitel sözcükler" denir.
- ★ **Anlam (Deyim) Aktarması:** Aralarında anlam ilgili olmayan kavram veya varlıklar arasında benzetme yoluyla ilgi kurmaya "deyim aktarması" denir.
- ★ **Yakın Anlamlı Sözcükler:** Yazılışları ve anlamları farklı olan ancak kullandıkları cümlelerde benzer anlamlara gelen sözcüklere "yakın anlamlı sözcükler" denir.
- ★ **Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler:** Yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları farklı olan sözcüklere "eş sesli sözcükler" denir.
- ★ **Somut Anlam:** Beş duyumuzdan (görme, işitme, koklama, tatma, dokunma) herhangi biriyle algılabildiğimiz varlıkları karşılayan sözcüklere "somut anlamlı sözcükler" denir.
- ★ **Soyut Anlam:** Beş duyu organımızdan herhangi biriyle algılayamadığımız ancak var olduğuna inandığımız kavramları karşılayan sözcüklere "soyut anlamlı sözcükler" denir.
- ★ **Ad Aktarması:** Ad aktarması bilinen isimle mecazımürsel, herhangi bir sözcüğün anlamını taşıyacak bir örneklendirme yapmaktır. Kullanılan sözcüğün anlamını kapsayacak ve onu anlatacak bir etki oluşturur. Bir ismin ya da bir eşya ile beraber pek çok farklı kelime anlamı başka bir sözcük tarafından karşı tarafa aktarılır.

Sözcükte Anlam - Sözcükte Anlam İlişkileri

ÖSYM Soru Tipi

Tanzimat Dönemi şairlerinden Abdülhak Hamit Tarhan, Türk şiirine yeni kavramları getirmiş, o güne kadar şiirin içinde yer almayan birtakım metafizik konulara eğilmiştir. Özellikle karısının ölümünden sonra yazmış olduğu *Makber*'de onun bu konulara ne kadar meyilli olduğu dikkati çekmektedir. Son dönem şairlerimizden de metafizik konulara eğilen şairlerin başında Necip Fazıl Kısakürek gelir. Necip Fazıl'ın, dinî duyarlılıkla yazmış olduğu şiirlerinde onun bu yönü çok rahat bir şekilde görülür. O, bu dünyada görmediğimiz, hayal dünyamızda bile tasavvur etmekte zorlandığımız birçok kavram, olgu ve durumu şiirlerine yerleştirir.

Bu cümledeki altı çizili sözü anlamca karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Her zaman, düşünce merkezli şiirler yazarak okuyucunun bazı olay ve olguları sorgulamasını istemiştir.
- B) Edebî duyarlılığı olmayan insanlardan, edebiyatın insana sunduğu güzel davranışları beklememek gerekir.
- C) Her yazısında bu dünyada ve doğada açıklanması pek mümkün olmayan konuları ele alır.
- D) Bilmediğim ve bilemeyeceğim o kadar çok soru sordular ki bana, ne yapacağımı şaşırdım.
- E) Her söylenene inanmasaydın bu olaylar başına gelmez, gerçeklerle karşılaştığında bocalamazdın.

Çözüm

2019 TYT'de ilk defa çıkan bu soru tipi, doğrudan sözcüğün anlamını buldurmaya yöneliktir. ÖSYM, sorduğu soruda öğrencinin sözcüğü ezbere bilmesini istememiş, parçanın içinde sözcüğün anlamını vermiştir.

Parçada altı çizilen "metafizik" sözcüğünün anlamı, "doğa ötesi"dir ve yaşanan dünyada açıklanması pek mümkün olmayan durum ve olgular için kullanılır.

Parçanın "O, bu dünyada görmediğimiz, hayal dünyamızda bile tasavvur etmekte zorlandığımız birçok kavram, olgu ve durumu şiirlerine yerleştirir." cümlesinde sözcüğün anlamıyla ilgili ipucu verilmiştir.

C seçeneğindeki cümlede "bu dünyada ve doğada açıklanması pek mümkün olmayan konuları" ifadesi "metafizik" sözcüğünün anlamını içermektedir.

Cevap: C

1. İnsan gerçeğinin özüne erişilemeyeceği (ulaşılamayacağı)
I
düşüncesi (fikri), sanatçıyı gerçeğin çeşitli (türlü) yönlerini
II III
araştıran bir yazar olmaya götürmüştür. Onun donmuş katı
programlara, kesin biçimlendirmelere karşı çıkışı (itiraz edişi)
IV
da bu yüzdendir. İnsanın kaderi, hayatın anlamı ve ruhun
ölümsüzlüğüdür sanatçıyı (yazarı) en çok düşündüren şeyler.
V

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez () içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. "Ağız" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamıyla kullanılmıştır?**
- A) İhtiyar, doğduğu yörenin ağızıyla konuşuyordu, bu nedenle hiç kimse ne dediğini anlamıyordu.
- B) Rahat olup olmadığını öğrenmek için ağızını aradı akınca ama ben ona hiç açık vermedim.
- C) Sinirlenince insanlar kırılır mı, üzülür mü diye düşünmez; ağızına geleni söylerdi.
- D) Yeni gelen öğrencinin ağızı var dili yok, ancak soru sorulursa cevap veriyor.
- E) Konuşurken kendini dinletmesini bilirdi, sanki ağızından bal damlardı.

3. Eleştiri, bir sanatçıyı sadece övgü kokan sözlerle göklere
I II III IV V
çıkarmak değildir.

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerden hangisi mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Sözcükte Anlam - Sözcükte Anlam İlişkileri

4. "Yanmak" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde "geçersiz olmak" anlamında kullanılmıştır?**
- A) Bilinçsiz piknikçiler yüzünden koca ağaçlar birkaç saat içinde yandı.
- B) Arkadaşlarla sinemaya gidecektik ancak geç kalınca biletlerimiz yanmıştı.
- C) Yangında ilk önce evin perdeleri ve ahşap dolapları yanmış.
- D) Sınav sorularının çok zor olduğunu gören Utku, "İşte şimdi yandım!" dedi.
- E) Kara kaşlı, ela gözlü sevgiliye "Yandım" diye türküler söylüyordu Âşık Dertli.

5. I. Soruyu daha farklı bir yoldan çözebilirsin.
II. Annesi ona, kötü alışkanlığa sahip arkadaşlarının yolundan gitme, derdi.
III. Arabalar yolun kenarına dizilmiş, trafik polisinin işaretini bekliyordu.
IV. Dersine çalışmadığın için sınavın kötü geçti, istediğin kadar saçını başını yol, dedi.
V. Adam yolun tam ortasında durmuş, hareketsizce bize bakıyordu.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde "yol" sözcüğü aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) I ve II B) II ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

6. Düşünce özgürlüğü, eski düşünce kalıplarını kırmanın ta kendisidir. Kendi aklını kullanamayan insan, kitapların en güzeline de inansa ---- düşünemiyor demektir. Buna karşılık ---- de özgür düşünüyor sayılmaz. Nasıl sayılsın ki? Özgür düşünce, bütün akıllara başvurmadan gelişmek isteyen düşüncenin ta kendisidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilenler getirilmelidir?

- A) hür - sadece kendi içinde yaşayan
B) doğru - başkalarının düşüncelerini önemseyen
C) her zaman - kendini dinleyen
D) özgür - yalnız kendi aklını beğenen
E) zaman zaman - her bilgiyi önemsemeyen

Sözcükte Anlam - Sözcükte Anlam İlişkileri

7. Bu öykücü, günlük hayatta karşılaştığımız bayağı olayları temel alarak oluşturuyor öykülerini.

Bu cümlede geçen "bayağı" sözcüğünün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlenin anlamı değişmez?

- A) Herkesin ilgisini çeken
B) Özgün olan
C) Sıradan nitelikler taşıyan
D) Toplum derinden sarsan
E) Değeri bilinmeyen

8. İnsan; duygularıyla, sevinç ve hüzünleriyle insandır. Duygusuz, coşkusuz, makine gibi bir hayat ne kadar berbat olurdu.

Ama ufkumuza genişlik ve hayatımıza anlam zenginliği

veren duygularımız, coşkularımız, aşırı ve hastalıklı hâle gelir de bizi kuşatarak gerçeklerden koparan bir çılgınlığa dönüşürse o vakit çok fena... Bireysel hatalarımız bir yana, toplu maceralara, felaketlere bile sürüklenebiliriz.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerin hangilerinde mecazlı bir söyleyiş vardır?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve IV E) III ve V

9. (I) Yemekler çok lezzetli görünüyordu, daha önce böyle bir sofraya oturmamıştım. (II) İyi ki gelmişim, evden izin almam zor olmuştu ama bu lezzetlere degeceğine eminim. (III) Ev sahibimiz yumuşak bir sesle "Hadi buyurun." diye yemeğe başlama işaretini verdi. (IV) Bu işareti bekliyormuşçasına yemeklere saldırdık. (V) Kimse konuşmuyordu; sadece çatal, kaşık sesleri duyuluyordu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerde kullanılan sözcüklerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, somut anlamlı sözcüklere yer verilmiştir.
B) II. cümlede, ad aktarması vardır.
C) III. cümlede, duyular arası aktarım vardır.
D) IV. cümlede, mecaz anlamlı sözcük kullanılmıştır.
E) V. cümlede, yakın anlamlı sözcüklere yer verilmiştir.

10. Kitaplara duyduğumuz minneti (gönül borcunu) yüzlerine söylemeyi akıl edemeyiz ki (düşünemeyiz ki)? Onları canlı yaratıklar (mahluklar) olarak görmediğimizden mi? Bunu nasıl düşünebiliriz? Onlar bizim en sadık (güçlü) en ağzı sıkı (sır tutan) dostlarımızdır.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez () içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Okullar açıldı yine eylülle beraber Koşuuyor bahçelerde minik minik önlükler

Yukarıdaki dizelerde olduğu gibi kimi sözler benzetme amacı gütmeyen kendi anlamları dışında kullanılır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu dizelerdeki altılı çizili sözcükte görülen anlam olayı vardır?

- A) Henüz bana yolun sonu budur denmedi
Ben ömrümü harcadım bu yollar tükenmedi
B) Kalınlaşan bir duvar gibiydi aramızda gece
Seçerdim o karanlıkta gözbebeklerini
C) Bahar bitti güz bitti artık bülbül ötmüyor
Yâre tel çekem dedim, tel derdim iletmiyor
D) Serpilmeye başladı bir yağmur ince ince
Son yokuş noktasından düzlüğe çevrilince
E) Coşmuştu yine Ankara bayram sevinciyle
Bir kez daha anmıştı "Ata"sını sevgiyle

1. Bir tatlı tebessümün bin vuslata bedeldir
Gözlerin hayat verir, aşkın ise eceldir
- Bu dizelerdeki altı çizili söz grubunda görülen anlam olayı aşağıdakilerin hangisinde vardır?**
- A) Önde uzun bir kışın soldurduğu etekler
Sonra dönen, dönerken inleyen tekerlekler
- B) Hicranla ağaran bu saçlar değil
Sevgisiz kalan kalp ihtiyarlanmış
- C) Son yolcunun gömüldü yolda son adımları
Bekçi sert bir vuruşla kırdı kaldırımları
- D) Yüzüme sert çizgiler çekti senin adını
Hasret saatlerini saydı saçımın aklar
- E) Bir kere sevdaya tutulmayagör
Ateşlere yandığının resmidir

2. O kalemini yalın bir kılıç gibi kullandı. Tam zamanında, tam yerinde vurmasını bildi kılıcı. Genliğe uyarıcı, dürtücü bir etkisi oldu. Onları birçok konuda teşvik edici yazılarıyla hareketlendirmek istedi. Ölene kadar da düşüncelerinden hiç taviz vermedi, doğruları savundu hep.
- I II
III
IV V
- Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangi ikisi yakın anlamlıdır?**
- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük gerçek anlamıyla kullanılmıştır?**
- A) Bazı sanatçıların, yapıtlarını oluştururken bir estetik kaygı taşımadıklarını üzülerek görüyoruz.
- B) Kitap fuarları, edebiyatçılarla tanışmak isteyen gençlerin kaçırmadığı etkinliklerin başında gelir.
- C) Kitaplar; bana daha güzel günlerin olabileceği, insanların mutlu yaşayabileceği inancını aşılar.
- D) Romanda okur, her zaman etkileyici biçimde örülmüş bir olayın peşinden gitmeyi sever.
- E) Ben, aldığım kitabın düğ dünyamı, duygularımı beslemesini isterdim.

Sözcükte Anlam - Sözcükte Anlam İlişkileri

4. **Aşağıdakilerin hangisinde "bakmak" sözcüğünün kullanımıyla ayrıç içinde verilen anlamı birbiriyle uyuşmaktadır?**
- A) Evin dağlara bakan balkonunda güneşin batışını seyredtik. (Yüzü bir yöne doğru olmak)
- B) Bu bahçeye bakarsanız buradan bol miktarda sebze ve meyve alırsınız. (Bir şeyin gelişmesi ya da iyi bir durumda kalması için emek vermek)
- C) Şu hesaplara sen de bir bakar mısın? (Yoklamak, incelemek, denetlemek)
- D) Anneleri cenazeye gittiği için çocuklara hafta sonu ben bakacağım. (Gözetmek, ilgilenmek)
- E) Bu serviste doktorlar sadece acil hastalara bakıyor. (Başka bir şeyle ilgilenmeyip elindeki ya da önündeki işle uğraşır olmak)
5. Montaigne'nin kendine dönük, söyleşi havasında, gelişigüzel (baştan savma) yazılmış duygusu uyandıran; Bacon'un ise nesnel (taraf tutmadan), özlü (gereksiz söz kullanmadan) betimleyici denemeler yazdığı söylenir. İki denemecinin yalnızca biçiminin (şeklinin) değil bakıp yorumladıkları dünyanın da farklı olduğu görülür. Bacon, Montaigne'nin tersine değişik alanlarda edindiği gözlem ve deneyimlerini (tecrübelerini) insanların yararlanabileceği bir biçimde dile getirir.
- I II III
IV V
- Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı, ayrıç içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V
6. Kurduğunuz ilişkiler size rahatsızlık verdiği an durun. Tepkilerinizi ve davranışlarınızı düşünün. Sizi rahatsız edenin gerçekte ne olduğunu keşfetmeye çalışın. Eğer şanslıysanız rahatsızlığın sizden kaynaklandığını bulursunuz. Bunun geliştirmeniz gereken bir eksikliğinizi işaret ettiğinin farkına varırsınız. Tembel değilseniz bunu bir fırsat olarak görürsünüz. Kendinizi geliştirerek tepkilerinizi değiştirirsiniz.
- I II III
IV V
- Bu parçada numaralanmış sözlerin hangisinde "göstermek, dikkat çekmek" anlamı vardır?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

Sözcükte Anlam - Sözcükte Anlam İlişkileri

7. I. Baktım ki deniz her dalgasıyla düşman
Kuşlar av peşinde balıklar pusuda
II. Yedi tepeli şehirimde bıraktım gonca gülümü
Ne ölümden korkmak ayıp ne de düşünmek ölümü
III. Geniş, siyah gölgesi hayatımı kaplayan
Tepemde kanat germiş bir kartaldır yalnızlık
IV. Paydos bundan böyle çılgınlıklara!
Sert konuşmaya başladı aynalar
V. Şakaklarım kar mı yağdı ne var?
Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz?

Bu dizelerdeki anlam olayları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I'de, insan dışı varlıklara insana ait özellikler aktarılmıştır.
B) II'de, tek sözcükle ifade edilebilecek bir kavram, birden fazla sözcükle anlatılmıştır.
C) III'te, soyut anlamlı bir sözcük somutlaştırılmıştır.
D) IV'te bir sözcük benzetme amacı güdülmeden başka bir sözcük yerine kullanılmıştır.
E) V'te bir sözcük benzetme amacıyla başka bir sözcüğün yerine kullanılmıştır.

8. Bir kere sevdaya tutulmaya gör
I
Ateşlere yandığının resmidir
II III
Âşık dediğin, Mecnun misali kör
IV
Ne bilsin âlemde ne mevsimidir
V

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük akla gelen ilk anlamıyla kullanılmıştır.
B) II. sözcük mecaz anlama gelecek şekilde kullanılmıştır.
C) III. sözcüğün kökü, eş seslidir.
D) IV. sözcük, hem mecaz hem gerçek anlama gelecek şekilde kullanılmıştır.
E) V. sözcükte dolaylama söz konusudur.

9. (I) Uçsuz bucaksız bir okyanus gibidir zaman, sularında sürüklenenleri tanımaz bile. (II) Günler, aylar, yıllar akışın büyük küçük limanları. (III) Bu limanlarda zamanı avucunun içine alır, ona unutulmaz resimler çizer insanlar. (IV) Böylece uçsuz bucaksız, renksiz, kokusuz akış kendine isimler bulur. (V) Tarihin durak yerlerinde yüzüne atılan çentikleri kaldırım, zaman ne işe yarar?

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerde geçen sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümledeki "uçsuz" sözcüğünün kökü sesteştir.
B) II. cümlede karşıt anlamlı sözcüklere yer verilmiştir.
C) III. cümlede soyut anlamlı bir sözcük somutlaştırılmıştır.
D) IV. cümlede "isimler" sözcüğünde ad aktarması vardır.
E) V. cümlede "çentik" sözcüğü, mecaz anlamda kullanılmıştır.

10. **Aşağıdakilerin hangisinde "dolu" sözcüğü "Bir yerde sayıca çok olmak" anlamında kullanılmıştır?**

- A) Masadaki sürahi ağzına kadar su doluydu ama hasta hâliyle kalktı musluktan içti.
B) Bu yöre, mantarın pek çok türüyle doluymuş ama biz hiç mantara rastlamadık.
C) Şu an çok doluyum, bu konuyu sonra görüşelim, diye beni dinlemek istemedi.
D) Haftaya pazara kadar bütün uçaklar dolu, yanınıza gelmem biraz gecikecek.
E) Sevgililerin ayrılığıyla biten filmin sonunda herkes hüzün doluydu.

1. Güçlü gözlemciliği, değiştiği ilginç konuları ve kimseyi-
I II III
anımsatmayan dili ile çocuk edebiyatının var olan sınırlarını
IV
genişleten sanatçı, yapıtlarıyla gündelik hayatımızın
derinliklerini keşfe çağırın sıcacık öyküler sunuyor.
V

Bu cümledeki numaralanmış sözlerin hangisinde sanatçının özgünlüğünden söz edilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Tam bu sırada Süheyla ona dost elini uzatır. Adnan, hâlâ
I
kendisini seven ve yıllarca bekleyen Süheyla ile evlenir. Süheyla'nın konağına yerleşir. Evin masraflarını karısı karşılar. Adnan'ın yazıhane kirasını da gizlice o öder. Adnan'ın artık yıldızı sönmüştür. Eski tanıdıkları, koltuklayıcıları ona
II
yüz çevirmiş, Adnan yalnız kalmıştır. Avukatlığı da iyi gitmemektedir. Bu durum Adnan'ı derinden yaralar, verem
III
olmasına yol açar. Hastalığı yavaş yavaş ilerler. Annesi gibi
IV
o da bir gün veremden ölür.
V

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangileri hem gerçek hem mecaz anlama gelecek şekilde kullanılmıştır?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

Sözcükte Anlam - Sözcükte Anlam İlişkileri

3. Bir duyu ile algılanabilecek bir kavram ya da varlığın başka bir duyuya aktarılarak anlatılmasına "duyu aktarımı" denir.
- Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde "duyu aktarımı" vardır?**
- A) En öfkeli insanları bile yumuşak bakışıyla sakinleştirmesini bildirdi.
B) Sert bir taşın üzerine oturunca bir süre sonra belim ağrımaya başlamıştı.
C) Kimseye haber vermeden bakkaldan çikolata almaya gitmişim.
D) Akşama doğru yağmur başlayınca hava biraz soğumuştur.
E) Geçimsiz biri olduğu için çalıştığı yerlerin hiçbirinde uzun süre kalamadı.

4. **Aşağıdakilerin hangisinde dizeler ile ayraç () içindeki anlam olayı uyusmamaktadır?**
- A) Sözünde durmadı mavi gökler;
Gün kararıyor gitgide ölüm (Kişileştirme)
B) Ufukta günün boynu büküldü
Şimdi İstanbul solgun bir güldü (Dolaylama)
C) Haber verin şehrimde hemen şimdi
Yüreğim başka bir yerde dindi (Ad aktarması)
D) Hava keskin bir kömür kokusuyla dolar
Kapanırdı daha gün batmadan kapılar (Duyu aktarımı)
E) Önce upuzun, sonra kesik saçın vardı
Tenin buğdaysı, boyun bir başak kadardı (Benzetme)

5. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde sözcüklerin tümü gerçek anlamıyla kullanılmıştır?**
- A) Aralarındaki sorunlardan birini masaya yatırdılar.
B) Dün akşam söylemek istediklerini ortaya döktü.
C) Dere kenarındaki tarlasını satmak istemiyordu.
D) Tuttuğu takımın kazanmasını herkes ister.
E) Bu sözlere neden bu kadar parladı, anlayamadım.

Sözcükte Anlam - Sözcükte Anlam İlişkileri

6. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi mecaz anlamda **kullanılmamıştır**?

- A) Konserde söylenen şarkılar beni fazla açmadığı için salondan erken ayrılmak zorunda kaldım.
- B) Bazı konularda görüşlerimiz çarpışsa da biz onunla iyi anlaşırız.
- C) Ne kadar sinirli de olsa yumuşak konuşmaya özen gösterirdi.
- D) İsteddiği yeri kazanamadığını öğrenince âdeta yıkılmıştı.
- E) Kendisine yapılan haksızlıklardan etkilenmeyen bir kişiliğe sahipti.

7. Aşağıdakilerin hangisinde, "atmak" sözcüğü "Hazır araba varken şu eşyaları bizim eve atalım." cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Küçük çocuk eline geçirdiği yassı taşları hızla denize atıyordu.
- B) Madem meydandan geçeceksiniz, beni de çarşıya ativerin.
- C) Şirket zarar edince maalesef iki ay önce girdiği işten atılmış.
- D) Dergiye gelen yazılardan ahlaka aykırı bulduğu cümleleri atardı.
- E) Yaşlı kadın, askerdeki oğluna ayda bir mektup atmayı ihmal etmezdi.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir söz benzetme amacı güdülmeksizin başka bir söz yerine **kullanılmamıştır**?

- A) Törende bütün kasaba meydanda toplanmıştı.
- B) Ev sahibi, misafirlere bardaklarınızı bitirin de size çay doldurayım, dedi.
- C) Ünlü sanatçı, davetlilere önce Mozart çaldı daha sonra kendi bestelerine geçti.
- D) Dün seni cepten ne kadar aradıysam da bir türlü sana ulaşamadım.
- E) Akşama kadar bahçede oyun oynayan çocuklar iyice yorulmuştu.

9. Kendi kültürel değerlerimize sahip çıkmamız (koruyup gözetmemiz), toplumumuzda kültür ve sanat etkinliklerini (faaliyetlerini) artırmamız gerekiyor. Çünkü kültür ve sanat, yaratıcı düşünceyi geliştirir (ortaya koyar). Toplumun farklı değerleri benimsemesine (kabullenmesine, kendisinden saymasına) katkıda bulunur (yardımcı olur). Farklı kültürleri birbirine yaklaştırır, bunlar arasındaki etkileşimi ve iletişimi sağlar.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin yerine ayraç içindeki ifade **getirilemez**?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde boş bırakılan yere ayraç () içinde verilen söz **getirilemez**?

- A) Yunus'un şiirleri hâlâ dilden dile dolaşmaktadır çünkü onun başka hiç kimseye benzemeyen ---- bir yanı var. (özgün)
- B) Başka bir anlam çağrıştırmayan sözcüklerle ---- bir anlatımı yeğleyen sanatçı, genç yaşlı herkese hitap etmektedir. (açık)
- C) Toplumcu bir sanatçı olduğundan onun için romanda ---, üsluptan çok daha önce gelir. (konu)
- D) ---- şiirin olmazsa olmazıdır, bu nedenle şairler uyak ve seslerin uyumuna çok dikkat ederler. (ahenk)
- E) ---- söyleyişleriyle toplumun kültür yapısını dile getirmesi, onu çağdaşlarından üstün tuttu. (evrensel)

BÖLÜM ÖZETİ

SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

- ★ Söz öbeklerinde anlam soruları kalıplaşmamış ve kalıplaşmış söz öbekleri olarak farklı iki tipte sorulmaktadır.

KALIPLAŞMAMIŞ SÖZ ÖBEKLERİ

- ★ Yazarlar, çoğu zaman anlatmak istediklerini mecaz, benzetme, söz sanatları ve imgeler yoluyla ifade ederler.
- ★ Bu kullanımlarla günlük dilden farklı olarak şekillenen dil, yeni anlatım olanaklarıyla donanır.
- ★ Metinde alışılmışın dışında yan yana getirilen sözcüklerle kalıplaşmamış söz öbekleri kurulur.
- ★ Kalıplaşmamış söz öbeklerinde anlatılmak istenen doğrudan verilmez, okurun düşünce dünyasına bakılır.
- ★ Bu sorularda parçanın bağlamından hareket edilerek sorulan söz öbeğinin anlamı bulunur.

Söz Öbeklerinde Anlam (Kalıplaşmamış Söz Öbekleri)

ÖSYM Soru Tipi

Aşk, Türk şiirinde en çok işlenen temalardan biridir. Tabi her yiğidin yoğurt yiyişi farklı olduğu gibi aşkı anlatması da duyumsaması da farklı olmuştur. Tabi bu aşk ister ilahi ister dünyevi aşkı anlatsın, şairinin yüreğinin derinliğinde şekil bulan sözcüklerle anlam kazanır. Fuzuli'de aşk divan kültürünün söz varlığıyla zenginleşirken Yunus'un dilinde aşk, süslü elbiselerden kurtulur öyle dolaşır gönüllerde.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak isteneni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Samimi, sıcak duygular barındırması.
- B) Aşk hayatın merkezine koyması
- C) Yalın bir dille halkı etkilemesi
- D) Özgün bir söyleyişle beğeni kazanması
- E) Nesilden nesile zevkle aktarılması

Çözüm

Söz öbeklerinde anlam, ÖSYM'nin bütün sınavlarında sorulan bir soru tipidir.

Bu soru, parçadaki bir ya da birden fazla sözün altı çizilerek ya da söz doğrudan soru köküne alınarak oluşturulur.

Çözümlü soruda "süslü elbiselerden kurtulur, öyle dolaşır gönüllerde." sözünün altı çizilmiştir.

"Süslü elbiselerden kurtulmak" ile kastedilen sanatsız yani yalın olmasıdır.

"Gönüllerde dolaşması" sözü de yazının beğenilmesi etkilemesi anlamını taşımasıdır.

Bu iki ifadeyi birleştirdiğimizde C seçeneğinde verilen "yalın bir dille halkı etkilemesi" ifadesinin altı çizili sözü karşılayan en yakın anlam olduğu görülür.

Cevap: C

1. Yaşı doksana dayanan usta şair, yaptığı bir söyleşide genç sanatçılara şöyle sesleniyor: “Dizelerinizde günlük hayatın I
I sıcaklığını sezdirmeye çok dikkat edin. Hayattan beslenmeden oluşturulan bir şiirin ruhsuz bir söz yığınının II
II ibaret olduğunu bilmem ki söylememe gerek var mı? Sakın ola sözcüklerin müzikal değerlerini yabana atmayın, bu değerler III
III sayesinde dizeleriniz kendi yolunu bulmuş bir nehir gibi IV
IV akmalı şiirlerinizde. Ayrıca anlatımı tıkayan, ağdalı sözcük- V
V lere özenmemelisiniz.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerle ilgili olarak aşağıda verilen açıklamalardan hangisi yanlıştır?

- A) I. söz, yaşamı olanca doğallığıyla yansıtmak
B) II. söz, anlatımsal canlılıktan yoksun olmak
C) III. söz, önemsiz görmemek
D) IV. söz, doğal bir akışa sahip olmak
E) V. söz, terimlere dayalı anlatıma ağırlık vermek
2. Koleksiyonu yapılan ne varsa fark ettirmeden biriktirene yük olmaya başlar. Daha doğrusu dışarıdan bakan öyle görür. Ancak biriktiren topladığı şeylerin kendisinin sırtına kambur olduğunu fark etmez. Olayı en fazla “vakit alan bir zevk” olarak niteler. Gelgelelim konu, koleksiyonun elden geçirilip düzenlenmesine geldiğinde alarm zilleri çalar. Koleksiyonun kendisinden koleksiyonculuğa doğru kayar; yapılan iş, eşyanın sırrını ve hazzını gölgede bırakır. Böyle durumlarda koleksiyoncu yer yer gelgitler yaşar; işi mi, eşya mı diye.
- Bu parçada geçen “yapılan işin, eşyanın sırrını ve hazzını gölgede bırakması” sözü ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Mesleğin eski tadını ve değerini yitirmesi, zevk vermemesi
B) Uğraşının, nesnenin kendine özgü gizemini ve ondan alınan zevki etkisiz kılması
C) Koleksiyon işinin, bir süre sonra toplumda gereksiz olarak görülmesi
D) Esrareniz işlerin, meslek sahipleri için daha cazip ve değerli kabul edilmesi
E) Uzun zaman alan çalışmaların meslek sahipleri için ara sıra sıkıcı olması

Söz Öbeklerinde Anlam (Kalıplaşmamış Söz Öbekleri)

3. Genç yazar arkadaşlara tavsiyem, bol bol okumalarıdır. Her türlü yazarı okusunlar, okurken de bol bol not alsınlar. Yanlarında bir defter taşısınlar; deftere sözcükleri, onlarda uyandırdığı çağrışımları ve düşünceleri yazsınlar. Bunlar ileride bir denemenin, bir romanın ya da bir öykünün tohumunu oluşturacaktır.

Bu parçada geçen “bir denemenin, bir romanın ya da bir öykünün tohumunu oluşturması” sözüyle okumalar yaparken alınan notlarla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özgün eserler üretmede kolaylık sağlaması
B) Kalıcılığı sağlamada etkili olması
C) Yazacağı bir esere kaynaklık etmesi
D) Yazarı yeni eserler üretme konusunda zorlaması
E) Yazarın içeriklerini çeşitlendirmesi

4. İyi okur her zaman nitelikli kitaba ulaşır. Dört bir yanı sarmaşık gibi saran piyasa kitaplarının arasında sessizce ve sabırla avını bekler gibi kaliteli kitapların izlerini süren bu okurlar, bir süre sonra aradıklarını buluyor. Kalitesi saman alevi gibi yanıp sönen kitaplara göz kırpmayan bu seçici okurlar “iş” biliyor.

Bu parçada geçen “kalitesi saman alevi gibi yanıp sönen kitaplara göz kırpmamak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yapıtların türleri konusunda seçici davranmak
B) İçerik ve biçim yönüyle seçkin yapıtların izini sürmek
C) Nitelikli olmayan yapıtlara itibar etmemek
D) Piyasa değeri yüksek olan yapıtlara ilgi duymamak
E) Hangi yapıtların kendisini etkileyeceğini bilmek

Söz Öbeklerinde Anlam (Kalıplaşmamış Söz Öbekleri)

5. Bazı romancılar vardır roman yazmakla kalmaz, okura deniz feneri olur. Bu romanlarda okur her cümlede hayatının iz düşümlerine tanık olur ve romanı elinden bırakamaz.

Bu parçadaki altı çizili sözlerle anlatılmak istenenler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Okuyucuyu etkilemesi - Düşsel olması
B) Okuyucuyla diyalog kurması - Gerçekçi olması
C) Okuyucuya yol göstermesi - Yaşamını yansıtmaması
D) Okuyucuyu yüreklendirmesi - Yaşamı etkilemesi
E) Yanlışları okuyucuya göstermesi - İçtenlikle yazılması

6. İkinci Yeni'nin yetkin şairlerinden İlhan Berk'in yeni kitabı *Kuşların Doğum Gününde Olacağım* yine okuru şaşırtan, farklı okumalara olanak tanıyan genç ve dipdiri şiirlerden oluşuyor. Şiirleriyle okurun bam teline dokunan İlhan Berk; serbest ölçüsü, dozunda kullandığı imgeleri ve başkasına benzemeyen üslubuyla bir ziyafet hazırlamış. Sofraya buyur ettiği kişilere cömertçe ikramda bulunmuş. İlhan Berk, son kitabına bu adı vermemiş bile olsaydı kuşların doğum gününe katılmayı hak etmiş biricik şair olarak onu selamlamamız gerekirdi.

Bu parçadaki altı çizili sözlerle İlhan Berk'le ilgili anlatılmak istenen, sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuyucuyu etkileyen şiirler kaleme aldığı - Özgün bir biçime sahip olduğu
B) Şiirleri farklı bir anlatımla kaleme aldığı - Duygusal konulara ağırlık verdiği
C) Ölümsüzlüğü yakalamayı başaran bir şair olduğu - Her şiirinde farklı bir konudan söz ettiği
D) Okuyucuların etkilenmesini sağlamaya çalıştığı - Başka şairlerin şiirlerini beğenmediği
E) Şiirde imgeye ağırlık verdiği - Anlatımıyla başka bir şairi çağrıştırmadığı

7. Şiir, sözcüklerle oluşturulur. Şairin malzemesi sözdür, sözcüktür. Şiir, sözcüğe sonuna kadar kapılarını açar ancak her sözcüğü içine sindiremez.

Bu parçada geçen "Şiir, her sözcüğü içine sindiremez" sözüyle anlatılmak istenene en yakın ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirde duyguların kısa ve özlü bir şekilde verilmesi
B) Şiirin yazılış amacının şaire göre değişiklik göstermesi
C) Şairin ustalığıyla şiirin anlatımına derinlik katması
D) Şiirde bazı sözcüklerin kendine yer bulamaması
E) Şiirde işlenen temanın kişisel düşünceyi içermesi

8. Orhan Veli'yi sadece kendisinin yazdığı şiir kitaplarından okuyanlar, onun şiir evrenini tam olarak anlayamazlar. Eğer Orhan Veli'yi bütün yönleriyle bilmek istiyorsanız edebiyat tarihimizi tamamıyla tozlu raflardan indirmek zorundasınız.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Edebiyat sevgisinin daha geniş kitlelere yayılmasını sağlamak
B) Şairlerin eserlerini hayat hikâyelerinden bağımsız biçimde değerlendirmek
C) Edebiyat ürünlerini, oluşturuldukları dönemleri göz önünde bulundurarak incelemek
D) Edebiyatta yapılan yeniliklerin geçmişten bağımsız olduğunu ortaya koymak
E) Edebiyatımızın gelişim sürecini bütüncül bir bakış açısıyla ele almak

1. Bugünlerde edebiyat dergilerinde hep aynı yorumlar var: Günümüzün genç yazarları daha önce birçok yapıtta ele alınmış konulardan yola çıkarak eski taşlarla yeni görünümlü binalar ortaya koyuyor. Evet, onların yeniliği dillerinde, kalemlerinde...

Bu parçada geçen "eski taşlarla yeni görünümlü binalar ortaya koymak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Süslü bir söyleyişle kalıcılığı yakalamak
B) Özgün biçimlerde yapıtlar ortaya koymak
C) Eski sanatçıların tecrübelerinden yararlanarak yeni eserler oluşturmak
D) Yapıtlarında işleyeceği konuları çağın gereklerine göre seçmek
E) İşlenmiş konuları özgün bir üslupla ele alan yapıtlar oluşturmak

2. Selim İleri için "Tüm insanlara yönelmesi güzel ama daha güzeli, yüreğini ortaya koymalı ve yazdıklarını alıntılarla desteklemelidir." diyorum.

Bu cümledeki altı çizili sözlerin yerine aşağıda verilenlerden hangisi sırasıyla getirilirse cümlelerin anlamında değişme olmaz?

- A) Herkesi kucaklaması - Nesnel olmalı
B) Duygusal olması - Toplumu yönlendirmeli
C) Evrensel olması - İçten olmalı
D) Okurları dikkate alması - Tanık göstermeli
E) Hislerini yansıtması - İnanırcı olmalı

3. Şiir, öykü, deneme eleştirisi epeydir kalburüstü bir okur tabakasının ilgi alanına sıkışmış durumda. Pek sevilmeyen o sıfat, bir yukarıdanlık taslama statüsü gibi algılanır. Oysa yazınsal yapıtlar her okurun hakkı değil midir ve her yapıt geniş okur kitlelerini hedef alarak yazılmalı değil midir?

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okur ile yazar arasında iletişim olmaması
B) Sadece seçkin okur kitlesinin ilgisi çerçevesinde kalması
C) Yapıtların zengin okurların yaşamlarını yansıtması
D) Yazarların okurları içten içe küçümseyen tutum takınması
E) Sıradan okurların seçkin yapıtları anlamakta güçlük çekmesi

Söz Öbeklerinde Anlam (Kalıplaşmamış Söz Öbekleri)

4. Şair ve yazarlar bizim baktığımız gibi bakmaz dünyaya. Onlar çok daha farklı görür her şeyi. Şairlerin ve yazarların bahsettikleri nehirler, kırlar, mis kokulu çiçekler dünyada bulamayacağımız kadar güzeldir. Tabiatın dünyası pirinçtedir, şairlerinki altından, diyor bir Rönesans yazarı.

Bu parçada geçen "Tabiatın dünyası pirinçtedir, şairlerinki altından" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatçıların dünya hayatını model alarak onu yapıtlarında işlediği
B) Sanatçıların yapıtlarında toplumu aydınlatmak için gerekli olan her şeyi yaptığı
C) Sanatçıların yapıtlarında güzelle çirkinini doğal ölçülerde iç içe bulundurduğu
D) Sanatçıların hayatın gerçekliğini, acı tatlı her şeyini yapıtlarında olduğu gibi yansıttığı
E) Sanatçıların, tabiatı yapıtlarında daha değerli ve renkli bir dünya olarak gösterdiği

5. Günümüzde piyasalarda bir eser kirliliğinin edebiyat nehrini bulandırdığından söz ediyor eleştirmenler. Bir yıl içinde çıkan kitap sayısı üç yüzün üzerinde. Bu kitapların hepsini okumaya çalışsak bile her gün bir kitap okumak zorundayız. Peki, bu kadar kitabın çıkması, edebiyatımızı olumsuz etkilemiyor mu? Bence kesinlikle hayır!

Bu parçada geçen "eser kirliliğinin edebiyat nehrini bulandırması" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazarların moda akımların etkisinde kalmaları
B) Yazılan eserlerin toplumdaki uzak olması
C) Halkın eserlere fazla ilgi göstermemesi
D) Kalitesiz eserlerin, değerli olanları gölgelemesi
E) Sanatçıların estetik öğeleri göz ardı etmesi

Söz Öbeklerinde Anlam (Kalıplaşmamış Söz Öbekleri)

6. Bir şarkıda önemli olan samimiyet, sahicilik, ifade gücü, sözler ve o sözlerin hayatın tam içinden olmasıdır. Ayakları yere basan, sokaklarda gezen şarkılar bam teline dokunur. Eskiden daha dolambaçlı, teşbihlerle anlatmaya gayret edilirdi. Belli başlı söz kalıpları vardı. Şimdi öyle değil, düzyazıyla da anlatılıyor duygular. Günün, yaşamın içerisindeki herhangi bir başlık da şarkıya katılarak anlatılabilir.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi bu parçadaki altı çizili cümle ile anlatılmak istenen en iyi açıklar?

- A) Sıradan insanları konu edinen şarkıların kalıcı olduğu
B) İçten söylenen şarkıların toplumsal olaylara yön verdiği
C) Gerçek yaşamı yansıtan şarkıların etkileyici olduğu
D) Söz sanatlarının çok olduğu şarkılara dinleyicilerin uzak kaldığı
E) Söz kalıplarından arınmış şarkıların daha çok ilgi gördüğü

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözle araç içinde verilen anlamı uyuşmamaktadır?**

- A) Yetkin sanatçı, bu öyküsünde de kendi rengini taşıyan anlatımıyla okuru büyütüyor. (Özgün)
B) Şair, son kitabında şiir severleri duygusal boyutlu bir yolculuğa çıkarıyor. (Lirik duyarlılık)
C) Konusu çok ilginç olmasına rağmen romanın monoton anlatımı okurları hayal kırıklığına uğrattı. (Tekdüze)
D) Genç şair, şiirlerinde doğallıktan uzak söyleyişlere yer verdiği için çok eleştiriliyor. (Düşsel)
E) Gerçekte eleştirmenlerin yansız bir söylemle değerlendirmeye yapmaları neredeyse olanaksızdır. (Nesnel)

8. Edebî eserler her ne kadar kurmaca da olsa nihayetinde yaşamı anlatır bizlere. Zaten bizler de başka yaşamların nasıl olduğunu merak ettiğimiz için okuruz o eserleri. Ancak bu eserlerde yaşamdan alınanları dev aynasında göstermek doğru değildir. Çünkü bu tutum, eserlerin saman alevi gibi parlayıp sönmesine neden olur.

Bu parçadaki altı çizili sözlerle anlatılmak istenenler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Sıradan olayları anlatmaktan kaçınmak - Kısa sürede şöhret olmak
B) Gördüklerini düşsel bir duyarlılıkla anlatmak - Anlatımda etkileyciliği önemsemek
C) Yaşam gerçeklerini abartılı bir söylemle anlatmak - Geçici bir etkiden sonra unutulup gitmek
D) Olayları bütün çıplaklığıyla yansıtmak - Estetik duyarlılığı göz ardı etmek
E) Okuru gerçeklerden uzaklaştıracak olayları anlatmayı tercih etmek - Okurun beklentisini karşılayamamak

9. Düş evreninde üretilmiş kurmaca temelli şiirler yazmayan bir şair ne anlatabilir şiirlerinde? Elbette ki yaşadığı hayatı ve sosyal çevreyi... Bu nedenle Necatigil, ev ve aile hayatını, çevresini yani havasını teneffüs edip suyunu içtiği İstanbul'u kaleme almıştır. Onun birçok şiirinde eşikteki terlikten apartmanların bacasına kadar ev ve aile hayatıyla ilgili motifler görülür.

Bu parçadaki altı çizili sözle, söz konusu şairle ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünce ağırlıklı şiirleriyle, insanları hayatın gerçeklerine yönlendirmeye çalıştığı
B) Şiirlerinde duygu ve düşüncelerini kapalı bir anlatımla dile getirdiği
C) Şiirlerinde hayatın insana soğuk gelen gerçekliğini düşsel öğelerle süsleyerek güzelleştirdiği
D) Şiirlerini, hayal dünyasından öğelere yer vermeden oluşturduğu
E) Şiiri, düşüncelerini okurlarla paylaşmak için bir araç olarak gördüğü

1. Eleştirilerimde mantıksal bir düzlemde ilerlemekten çok, yüreğimin rotasını izlerim. Bu yüzden eleştirilerimin tarafsız olup olmaması beni o kadar da ilgilendirmiyor doğrusu. Hâl böyle olunca şunu da söylemeden geçemeyeceğim: Ben eserin sahibine göre kalem oynatmayan, eserin kendisine yoğunlaşan bir eleştirmenim.

Bu parçadaki altı çizili söz, kendisinden böyle söz eden eleştirmenin hangi özelliğini ortaya koymaktadır?

- A) Eleştirdiği eserlerin yazarlarıyla samimi bir iletişim içinde olduğunu
B) Anlatımının şiirsel boyutlar barındırdığını
C) Eleştiri yaparken duygularının düşünsel duyarlılığına bas-kın geldiğini
D) Duygusal yoğunluğa sahip eserleri eleştirmekten hoşlandığını
E) Edebî eserlerin yazarlarından bağımsız olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşündüğünü

2. O, öykücülerimiz içinde ilgiyle ve merakla okunan hem de edebiyatımızın çitasını yükselten başlıca isimlerden biridir. Çocukluk anılarının kuvvetli bir damar olarak aktığı öykülerini kaleme aldığı son eserinde yazın serüveninin zirvesine çıkmış olduğu belirgin şekilde görülüyor.

Bu parçadaki altı çizili sözlerle anlatılmak istenenler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Çocukların dünyasına yoğunlaşmak - Çağdaşları tarafından dışlanmak
B) Çocukları eğitmeyi amaçlamak - Sanat anlayışından asla ödün vermemek
C) Çocukları edebiyata ısındırmak - Estetik duyarlılığı en üst düzeyde tutmak
D) Hatıralarını çocukların anlayacağı bir dille anlatmak - Her eseriyle bir önceki seviyesini aşmak
E) Eserinde çocuklukta yaşadıklarından ağırlıklı olarak beslenmek - Sanat yaşamının en yetkin eserini ortaya koymak

Söz Öbeklerinde Anlam (Kalıplaşmamış Söz Öbekleri)

3. Yetkin olmayan bazı öykücüler eserlerini sürpriz bir finalle bitirmeyi âdet edinmiş durumda. Ama bu tür eserleri okuyan donanımlı okurlar, bu yazarların böyle yaparak eserlerinin kusurlarını gizlemek istediğini şıp diye anlar. Usta öykücüler ise böyle bir şeye yeltenmez çünkü onların bütün öyküleri yazınsal olgunluğa ermiştir. Bu öykücüler, eserlerini şaşırtıcı bir finalle sonlandırıp okurun gözünü boyama ucuzluğuna düşmezler.

Bu parçadaki "eserlerini şaşırtıcı bir finalle sonlandırıp okurun gözünü boyama ucuzluğuna düşmemek" sözüyle usta öykücülerle ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eserlerini okura beğendirmek gibi bir düşünce asla taşımadıkları
B) Okurları hayal kırıklığına uğratacak şekilde eserlerini bitirmedikleri
C) Eserlerinin sonunda okura ders vermeyi amaçlamadıkları
D) Eserlerini beklenmedik bir şekilde bitirip kusur gizleme çabasında olmadıkları
E) Eserlerini gerilimli bir sonla noktalarak okuru büyülemeye çalışmadıkları

4. Aşk, ölümü, ayrılığı herkes yaşar ama herhangi bir insan başkalarının yaşadığı kendi başına geldiğinde bu durumu klişe bir olay olarak algılamaz. İşte yazın adamının farkı da bazen en klişe görüneni biricik yapmadaki maharetinde ortaya çıkar.

Bu parçadaki "en klişe görüneni biricik yapmak" sözüyle yazın adamlarının vurgulanmak istenen yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Daha çok, evrensel temaları işledikleri
B) Yaşadıklarından beslendikleri için yazdıklarıyla okurları derinden etkiledikleri
C) Çok sıradan görünen konuları bile özgün bir biçimde yansıttıkları
D) Konu bulmakta sıkıntı çekmedikleri
E) Okurları günlük yaşamın monotonluğundan kurtarmayı amaçladıkları